

Disertační práce se zabývá vybranými aspekty ikonografie syrských mozaik v pozdní antice mezi 3. a 6. stoletím po Kr. Tato problematika je zasazena do kontextu pozdně antických dějin, umění a společnosti vůbec, i do kontextu obecného zkoumání pozdně antických mozaik. Pozdně antická epocha ve východním Středomoří je pojímána jako období na jedné straně úzce spjaté s klasickou dobou, jež se ale na straně druhé - pod vlivem novoplatónismu a křesťanství apod. - vyznačuje určitými novými rysy.

V úvodní kapitole vymezují pozdně antickou dobu a pozdně antické umění. Upozorňuji na kontinuitu antické civilizace ve východním Středomoří, především v Sýrii. Načrtávám historický přehled Sýrie v této době s charakteristickými znaky této oblasti, přičemž se soustřeďuji na města, v níž se nacházejí mozaiky, jimž se později podrobně věnuji (Apameia, Palmýra, Shahba-Filippopolis). Uvádím stručný přehled pozdně antických mozaik jak v celém Středomoří, tak především v Sýrii jako rámeček, do něž jsou později podrobně popisované mozaiky včleněny.

Následně obecně charakterizuji, v čem spočívá problematika interpretace mozaik v této době. Mozaikové obrazy obsahují na první pohled stejné scény z pohanských mýtů či scény vztahující se ke slavným postavám minulosti (např. Sókratés). Teprve při důkladném ikonografickém rozboru mozaiky a prostudování odpovídajících literárních pramenů je zřejmé, že v pozdně antickém období došlo k odlišnému čtení starých mýtů, což je na některých mozaikách patrné. Vybrané okruhy mají na základě popisovaných mozaik ukázat na to, jak zastánci tradiční helénské civilizace reagovali především na vzrůstající se křesťanství.

Největší pozornost - na základě mozaiky ze syrské Apameie - je věnována Sókratovi. Důkladně popisuji mozaiky i jiná umělecká díla, na nichž je athénský filosof zpodobněn, a všímám si odlišného způsobu zobrazení.

(...)